

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Persbericht

Brussel, 11 december 2019.

Vandaag stelt het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting zijn 10de tweejaarlijkse Verslag 'Duurzaamheid en armoede' voor.

Duurzaamheid en armoede, twee zijden van eenzelfde urgentie

'Duurzaamheid en armoede'. Het thema van het 10de tweejaarlijkse Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede werd niet toevallig gekozen. Het toont de expliciete wil van mensen in armoede en hun verenigingen om hun plaats in het debat over de toekomst op te eisen. De toekomst van de planeet, van henzelf en van hun kinderen. Want in tegenstelling tot wat sommigen denken, zijn mensen in armoede wel degelijk bezig met deze cruciale vragen. Ze hebben het met luide stem gezegd, vanaf het begin van een diepgaand overleg van anderhalf jaar, binnen het Steunpunt tot bestrijding van armoede, met mensen in armoede en hun verenigingen en diverse andere actoren (sociale organisaties, milieuorganisaties, administraties...): *"Vaak horen we dat mensen in armoede niet om duurzaamheid geven, dat ze elk proberen te overleven en dat het daarbij blijft. Dat klopt hoegenaamd niet! We moeten onze plaats in dit debat opeisen en onze eigen bijdrage leveren. Wij weten immers waartoe het groeimodel leidt, want wij dragen er de gevolgen van en lijden eronder. We moeten dit duidelijk maken, want men beschouwt ons slechts als mensen die niets bijbrengen en die de samenleving veel geld kosten"*. Het tweejaarlijkse Verslag 2018-2019 brengt vaststellingen, analyses en aanbevelingen. Met een duidelijke boodschap: de strijd tegen armoede heeft eenzelfde urgent karakter als het milieuvraagstuk, en veronderstelt structurele maatregelen. Klimaatbeleid en armoedebeleid gaan wel degelijk samen.

Sommigen denken dat mensen in armoede zich niet interesseren voor de toekomst van onze planeet. Nochtans is hun impact op het milieu – of hun 'ecologische voetafdruk' - vaak kleiner dan die van de gemiddelde burger. Ze zijn al 'avant la lettre' bezig met bijvoorbeeld energie- en waterbesparing en hergebruik van spullen. Tijdens het overleg stelden mensen in armoede vast dat ze vaak uit noodzaak of vanuit een 'gedwongen' keuze leven op een manier die hun voetafdruk laag houdt.

De evoluties in klimaat en milieu leggen de bestaande sociale ongelijkheden eens te meer bloot. Mensen in armoede worden meer blootgesteld aan vervuiling, ze wonen en werken immers vaker op plekken met meer vervuiling, en zijn er – door een slechtere gezondheid - ook gevoeliger voor. Ze ondervinden vaak als eersten de gevolgen van milieu- en klimaatveranderingen, zonder over de hefboomen te beschikken om zich ertegen te beschermen. Tegelijk plukken ze niet of nauwelijks de vruchten van het beleid in functie van

duurzaamheid. Henk Van Hootegem, coördinator van het Steunpunt tot bestrijding van armoede: *“Eigenaars met een laag inkomen en zeker huurders kunnen bijvoorbeeld weinig gebruik maken van de premies voor energiebesparende maatregelen. Of ze ondergaan zelfs negatieve gevolgen van dit beleid, zoals het geval is bij het weren van vervuulende auto’s in de steden in het kader van de lage-emissiezones. Strijden voor duurzaamheid is strijden tegen deze ongelijkheden. En dat is in dit geval resoluut kiezen voor investeren in de duurzame bouw en renovatie van sociale woningen en een sterk openbaar vervoer”*.

De 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) van de Verenigde Naties vormen het kader voor het nationaal en internationaal beleid rond duurzaamheid. Ze zijn gebaseerd op de mensenrechten, die vastliggen in de verschillende mensenrechtenteksten. De overheden hebben een fundamentele rol in de realisatie van deze mensenrechten en van de SDGs. De centrale boodschap die met de VN Agenda 2030 is meegegeven, is *to leave no one behind*, niemand achter laten. Deze boodschap klinkt ook doorheen het ganse tweejaarlijkse Verslag, in de eerste plaats naar de overheden toe maar ook naar alle actoren die rond duurzaamheid werken.

Henk Van Hootegem: *“De verschillende overheden van het land – maar ook elkeen die initiatieven voor meer duurzaamheid opzet – zouden systematisch armoedesituaties als toetssteen en vertrekpunt moeten gebruiken in de realisatie van rechten van iedereen. Dit kan bijvoorbeeld door bij de uitwerking van beleid of een initiatief telkens een ex ante evaluatie (dus op voorhand) te voorzien rond de mogelijke impact in armoedesituaties, en de maatregelen bij te sturen. Het betrekken van mensen in armoede – en de diverse stakeholders – daarbij is essentieel”*.

Niet alleen voor klimaatbeleid geldt een *sense of urgency* (zoals blijkt uit verschillende klimaatrapporten en de oproepen vanuit verschillende geledingen van de maatschappij), voor armoedebeleid geldt eenzelfde dringendheid. We stellen vast dat de doelstellingen die de voorbije jaren rond armoedebestrijding werden vooropgesteld, niet worden bereikt. De Europa2020 doelstelling voorziet om in België tegen 2020 het aantal personen in een situatie van armoede of sociale uitsluiting met 380.000 te verminderen. Maar deze groep is quasi stabiel gebleven in vergelijking met de start van de Europa2020-strategie (2.250.000 in 2018 tegenover 2.194.000 in 2008). Het aantal mensen met een armoederisico is vandaag hoger dan bij de start van de systematische monitoring (16,4 % tegenover 14,8 % in 2005)¹.

In klimaatbeleid – en de implementatie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen – moet het sociale luik meer aanwezig worden, om te garanderen dat ook mensen in armoede er beter van worden. Maar niemand achter laten wil ook zeggen dat armoedebestrijding centraal hoort te staan in het beleid naar duurzaamheid. Sociale en ecologische doelstellingen ontmoeten elkaar wel degelijk. De bouw en renovatie van duurzame woningen – voor eigenaars met een laag inkomen en voor sociale en private huurders – zorgen voor een betere gezondheid van de bewoners en voor veel mogelijkheden tot creatie van kwalitatieve jobs, én ook voor minder energieverbruik. Een beter openbaar vervoer zorgt voor een betere toegang tot basisdiensten én ook voor minder uitstoot van gassen. Een echte win-win-situatie voor de ganse samenleving.

¹ Federal Public Service Social Security (2019). [The evolution of the social situation and social protection in Belgium 2019](#) (Monitoring the social situation in Belgium and the progress towards the social objectives and the priorities of the National Reform Programme), Brussels, FPS Social Security/ DG BeSoc.

Henk Van Hootegem besluit: “Voor een ambitieus beleid rond duurzaamheid en armoede is een sterke samenwerking nodig, op het terrein maar in de eerste plaats op politiek vlak. Dit tweejaarlijkse Verslag is een opportuniteit voor de Interministeriële conferentie Integratie in de samenleving en de Interministeriële conferentie Duurzame ontwikkeling, om samen te komen en een gezamenlijk beleid rond duurzaamheid en armoede te ontwikkelen, to leave no one behind”.

Het 10de tweejaarlijkse Verslag is beschikbaar op: www.armoedebestrijding.be

De tweejaarlijkse Verslagen van het Steunpunt tot bestrijding van armoede worden opgemaakt in opvolging van het Algemeen Verslag over de Armoede (onder coördinatie van de Koning Boudewijnstichting, 1994) en het Samenwerkingsakkoord ter bestendinging van het armoedebeleid dat eruit voortvloeide (en waarmee het Steunpunt werd opgericht, 1999). Naar aanleiding van de twee verjaardagen organiseren de Koning Boudewijnstichting en het Steunpunt tot bestrijding van armoede in de namiddag een evenement ‘25/20 jaar strijd tegen armoede’.

Contactpersonen:

Henk Van Hootegem (NL) : 02/212.31.71 - gsm : 0485/71.52.24 - henk.vanhootegem@cntr.be

Mélanie Joseph (FR) : 02/212.30.36 – gsm : 0479/78.42.68 – melanie.joseph@cntr.be

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale

Rue Royale 138, 1000 Bruxelles | Koningsstraat 138, 1000 Brussel

T.: +32 (0)2 212.31.67 - www.luttepauvrete.be | www.armoedebestrijding.be

E-mail: luttepauvrete@cntr.be | armoedebestrijding@cntr.be

Suivez-nous, volg ons op @Luttepauvrete